

Vestnik

*Društva geodetskih
inženirjev
in
geometrov
LRS*

Štev.

1

Leto 196 **7**

V s e b i n a :

- 1.) XII. Plenum Zveze geodetskih inženirjev in geometrov FLRJ na Bledu 20. in 21.5.1960.
- 2.) Organizacijska struktura SITJ-a
- 3.) Strokovno posvetovanje in organizacijski plenum
- 4.) O elektronskem merjenju dolžin
- 5.) Poročilo predsednika ZGIG
- 6.) Poročilo tajnika DGI in tehnikov
- 7.) Blagajniško poročilo
- 8.) Proračun ZGIG
- 9.) Diplomirani geodeti
- 10.) Poročilo o izvedbi tečaja pri Geodetski upravi LRS za geod. in kartograf. risarje - 1960/61
- 11.) Poročilo o geodetskem posvetovanju v Sarajevu

XII. PLENUM ZVEZE GEODETSKIH INŽENIRJEV IN GEOMETROV FLRJ NA
BLEDU 20. in 21. 5. 1960

=====

Dnevni red je bil sledeč:

- 1) Zakon o državni izmeri (referent dr. Mirko Tomić);
- 2) Stimulativnejši način nagrajevanja geodetskih strokovnjakov (ref. Vasilije Blagojević);
- 3) Profil geodetskih strokovnjakov (ref.ing.Ilija Živković);
- 4) Večstopenjsko šolanje na fakulteti (ref.ing.Franjo Rudl);
- 5) Posvetovanje o uporabni geodeziji;
- 6) Zaključni račun za l. 1959 in proračun za l. 1960 (ref.Ivan Kazija);
- 7) Prilagoditev dela Zveze Štatuta ZITJ-a (ref.ing.Radoslav Ukropina);
- 8) Razno.

S strani Zveze GIG LRS so bili kot člani navzoči tov. Rado Dvoršak, ing. Milan Naprudnik, ing. Franjo Rudl in Jože Senčar. Plenum je pozdravil tov. Anton Košir, direktor GU LRS, navzoči pa so bili tudi tov. prof. ing. Ivan Čuček, dekan fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani, ing. Marko Škerl, direktor GZ in njegov pomočnik Ljuban Zadnik.

Razprava in zaključki po posameznih točkah so bili sledeči:

Ad 1). Pri Zvezni Geodetski upravi je osnovana posebna komisija za pripravo odn. osnutek zakona o državni izmeri. Postavljeno je vprašanje, kakšen naj bo naslov samega zakona, nadalje, katera geodetska dela naj zakon zajame (osnovna, det. izmera, vzdrževanje), kakšen naj bo postopek pri izdelavi geodetskih del, kako je s klasiranjem - bonitiranjem zemljišč in kako s knjigovodskim delom operata; potem kdo je pristojen za izdelavo in vzdrževanje državne izmere (geodetske ustanove - organi geodetske službe), kako bo s finansiranjem izmere in kako z ostalo geodetsko dejavnostjo in pooblastili za izvajanje te dejavnosti.

Po izredno živahni razpravi je plenum zaključil, da je nujna potreba, da se pristopi k izdelavi in odobritvi tega zakona. Ali naj bi se imenoval zakon o geodetskih delih, ali kot zakon o geodetskih in kartografskih delih, ni bilo dokončno določeno. Važno je le, da Zveza najde način, kako čimpreje priti do tega zakona.

Mišljenje večine članov plenuma je bilo, da bodoči zakon ne sme zajeti samo katastrsko izmero zemljišč, temveč tudi vso topografsko izmero z izdelavo katastrskih načrtov, osnovne državne karte in raznih specialk. Zakon naj bi zajel tudi izdajo in kartografsko izdelavo geodetskih načrtov in kart.

Ad 2). V geodetski službi sicer obstojajo norme za terenska in pisarniška dela, vendar se v državni službi nikjer po njih ne nagrajuje. Cene za izvršena dela niso ekonomske.

Preiti bi potrebno na nagrajevanje po dejansko izvršenem delu, bodisi na podlagi že omenjenih norm z gotovimi popravki, ali pa na podlagi premije kot kompleksno nagrajevanje celotnega kolektiva, ali pa posameznih delovnih skupin. Ta način bo seveda zahteval še gotove obdelave, nadalje povečano kontrolo nad izvajanjem del in seveda pri tem tudi posebno instruktažo.

Ad 3.) in 4.) V LR Srbiji so z letošnjim letom ustanovljene Višje geodetske šole z dvoletnim študijem, LR Bosna in Hercegovina namerava ustanoviti triletno Visoko geodetsko šolo (zaprti tip),

Po daljši razpravi je plenum sprejel sledeči zaključek: višja izobrazba naj bo osnova za geodetski študij, vsak drug študij, bodisi srednja ali visoka izobrazba naj bo le neko dopolnilo z oz. na potrebe posameznih ljudskih republik. Uvede naj se izredni študij na višjih in visokih šolah. Višje šole naj bodo v sklopu fakultete. Kadrovsko politiko naj vodijo matični organi (Geodetske uprave).

Ad 5.) Republiška društva odn. posamezniki so zadolženi za poedine referate in koreferate o uporabni geodeziji (geodeziji v inženirstvu). Strokovno posvetovanje po tej vsebini bo v Sarajevu v mesecu decembru l. 1960, v kolikor to ne bo mogoče, pa v začetku 1961 leta.

Ad 6.) Predložen zaključni račun Zveze GIG-a izkazuje v letu 1959. prejemkov 4,301.616.- din in 2,553.497.- din izdatkov, torej saldo 1,748.119.- din Obveze l. 1960 znašajo 990.001.- din.

Ad 7.) Po novem Statutu ZITJ-e so člani lahko redni, izredni, zaslužni in častni. Statut ne pozna več podpornih in kolektivnih članov. V podjetjih in ustanovah se lahko ustanovi aktiv ZIT, po strokovni liniji so na občinah podružnice, v okrajih društva in v republiki strokovne zveze.

Društva naj sestavijo svoje statute in skličejo ustanovne občne zборе tako po občinah, okrajih in ljudskih republikah v smislu omenjenega statuta ZITJ-e.

Ad 8.) Razno: Društvo LR Srbije bo pozvalo člane za predplačilo odn. naročilo "Geodetskega godišnjaka" za l. 1960 in l. 1961. Vsebina je bogatejša, posebno kar se tiče praktične uporabe.

Zavod za javno upravo v Beogradu je po tov. Asurdžić Mihailu in Trinki Davidu izdelal predlog za racionalizacijo izdelave in vzdrževanja katastrskega operata. Društva naj na ta predlog dajo svoje pripombe.

Zadnje čase se mnogo razpravlja o združitvi zemljiškega katastra, zemljiške knjige in premoženjsko pravne službe. Potem vprašanju naj dajo društva svoja mišljenja, vendar iz poslovnega dejstva, da vse te službe izvirajo na podlagi izdelanih geodetskih načrtov.

Predlog za ureditev dnevnic odnosno terenskega dodatka do 10 km od kraja službovanja je dala Zveza GIG-a in Zvezna Geodetska uprava, vendar o tem še ni povoljne rešitve.

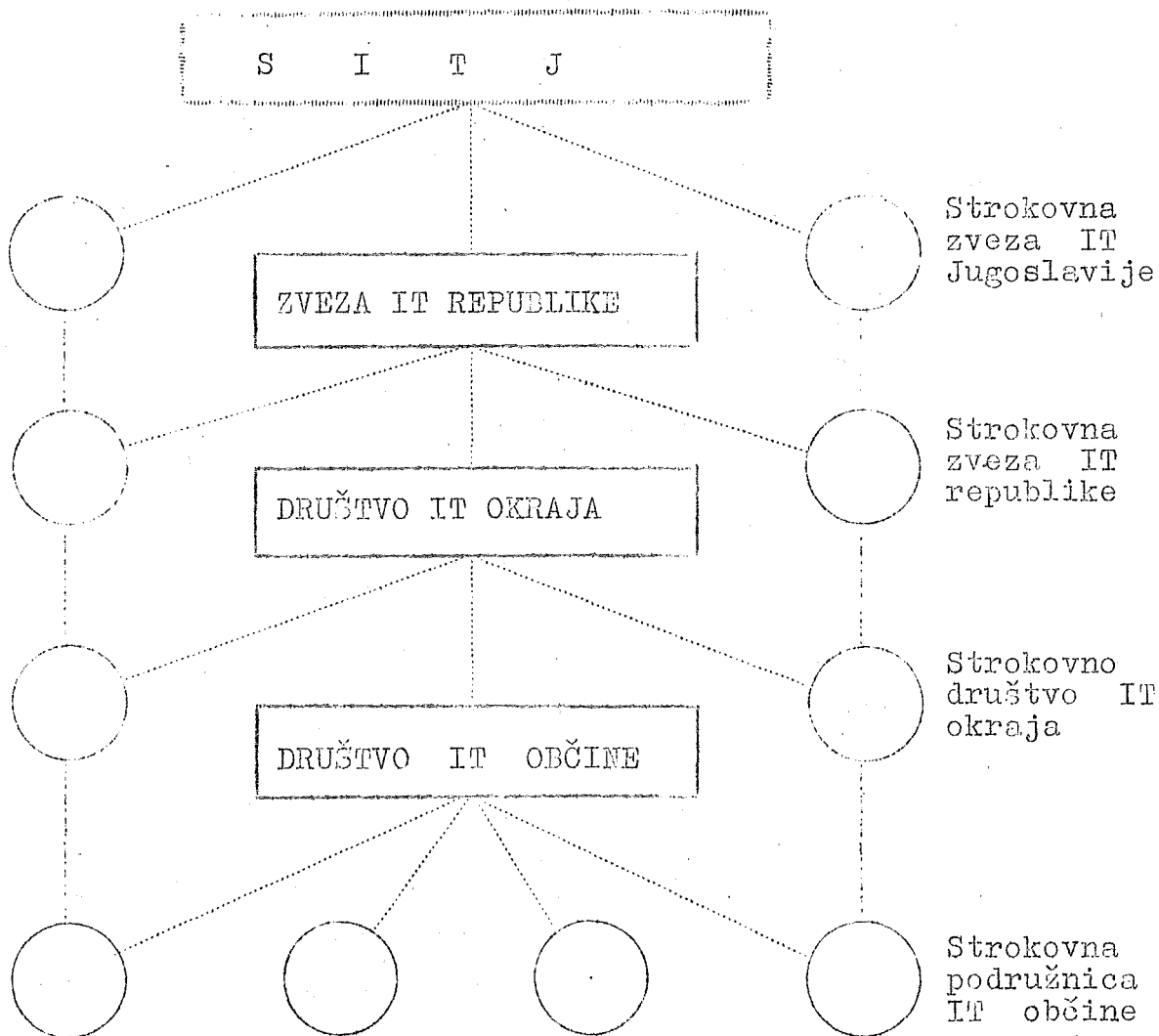
V Beogradu se bo zgradil dom Zveze ITJ. Zveza GIGJ-e bo dala za to posojilo v znesku 300.000.- din.

V nedeljo, dne 22.maja je bila skupna ekskurzija z avtobusom preko Pokljuke do Bohinjskega jezera in Slapa Savice s povratkom po dolini Save.

Jože Senčar

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA SITJ-a

=====

Društvo geodetskih inženirjev in geometrov LRS v Ljubljani je priredilo v mesecu tehnike

STROKOVNO POSVETOVANJE IN ORGANIZACIJSKI PLENUM

v dneh 11. in 12. novembra 1960 v dvorani Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani, Miklošičeva cesta 24 (pritl. preko dvorišča).

P r o g r a m :

Petek, 11. novembra 1960 od 9-14 ure: STROKOVNI REFERATI

- 1) "Uporaba fotogrametrije v tehniki, gospodarstvu in znanosti" - prof. ing. Čuček Ivan
- 2) "Uvedba racionalizacije pri poslovanju zemljiškega katastra in uporaba luknjičastih kartic" - Košir Anton, direktor Geodetske uprave LRS.
- 3) "O elektronskem merjenju dolžin" - ing. Jenko Marijan.

Sobota, 12. novembra 1960 od 9-14 ure: ORGANIZACIJSKI PLENUM

- 1) "Organizacija Društva geodetskih inženirjev in geometrov po Statutu, sprejetem na V. kongresu inženirjev in tehnikov Jugoslavije v Ljubljani" - Senčar Jože, predsednik Društva.
- 2) "Organizacija geodetsko-katastrske službe po komunah, bazenih in okrajih" - Senčar Jože, predsednik Društva.
- 3) Razno.

O ELEKTRONSKEM MERJENJU DOLŽIN (Predavanje; Ljubljana 11.11.1960)

Merjenje kotov in merjenje dolžin sta osnovni terenski nalogi geodezije. Merjenje dolžin je bistveno težavnejše, zlasti če se zahteva centimetrska natančnost in je merska proga dolga več 100 metrov ali več kilometrov. Vsi vemo, kako so zamudne tiste klasične merske metode, po katerih je možno rešiti tako zahtevno nalogo.

Zadnje leta se je pojavila v geodeziji vrsta modernih merskih metod, ki ne slonijo več na čisti geometriji, temveč na fizikalnih pojavih. Na področju merjenja dolžin so nedvomno najvažnejše in najbolj obetajoče radio-elektronske in svetlobno-elektronske metode, ki se odlikujejo po primerni natančnosti in po izredni hitrosti.

Pri teh metodah se izkorišča pojav enakomernega širjenja elektromagnetnih valov v prostoru. Tudi pri teh valovih, kot pri vsakem drugem valovanju, razlikujemo naslednje osnovne pojme:

- hitrost (konstantna, c 300.000 km/s);
- frekvenca, t.j. število nihajev električne jakosti oz. jakosti magnetnega polja v eni sekundi;
- valovna dolžina, t.j. pot, ki jo opravi val v času enega nihaja;
- amplituda, t.j. maksimalni iznos električne jakosti oz. jakosti magnetnega polja v dobi enega nihaja;
- faza, ali bolje fazna razlika: dolžinski ali časovni premik med dvema valovanjema iste valovne dolžine oziroma iznos, za katerega prvo valovanje prehiteva drugo.

(Najraje izražamo fazno razliko v kotni meri in sicer tako, da odgovarja eni celi valovni dolžini razlike med valovanjema faza 360° , polovici valovne dolžine 180° , četrtini 90° itd.).

Valovna dolžina, frekvenca f in hitrost valovanja c so povezane v osnovni enačbi: $c = \lambda \cdot f$. Frekvenca in valovna dolžina sta obratnosorazmerni količini in sploh zelo tesno povezana pojma. Valovne dolžine elektromagnetnega valovanja so lahko zelo različne - večje od 10 km ali manjše od milijoninke milimetra. V zavisnosti od valovne dolžine imamo opravka z radijskimi valovi, s toplotnimi, svetlobnimi, gama-žarki itd. Le dve sorazmerno ozki področji elektromagnetnega spektra sta primerni za geodetsko razdaljemerstvo. Eno je področje vidne svetlobe z valovnimi dolžinami med 0,4 in 0,7 tisočinske milimetra, drugo pa področje takoimenovanih mikrovalov, t.j. najkrajših radijskih valov z valovnimi dolžinami od nekaj centimetrov do nekaj decimetrov.

V elektronskem razdaljemerstvu je valovna dolžina tista mera - analogna klasičnemu merskemu traku ali žici - s katero izmerimo neko razdaljo. To je mera, ki se nam premika vzdolž merske črte s svetlobno hitrostjo. Vendar so valovne dolžine svetlobe in mikrovalov predrobne za to nalogo. Podobno kot v klasičnem, so tudi v elektronskem razdaljemerstvu najprimernejše mere dolge nekaj deset metrov. Odgovarjajoče valovanje si ustvarimo iz svetlobnih in mikrovalov s posebnim elektronskim sli elektronsko optičnim postopkom, ki mu pravimo modulacija. Modulacijo najpreprosteje pojmuje kot periodično spreminjanje amplitude, t.j. jakosti valovanja; so pa še druge oblike modulacije. Če n.pr. 10-milijonkrat v sekundi prižgemo in ugasnemo izvor svetlobe ali generator mikrovalov, dobimo valovne "vlake" dolžine 30 m, kakor nam pove osnovna, prej navedena enačba.

Moduliranje mikrovalov je čisto elektronski postopek in ne dela toliko težav kot moduliranje svetlobe. Znanih je

več tozadavnih postopkov vendar se danes uporablja skoro izključno način s takoimenovano Kerrovo celico, katerega je treba na kratko opisati. V oddajnem delu aparature se vrstijo od žarnice - izvora svetlobe - proti objektivu: polarizator-optični instrument, ki prepušča le svetlobno valovanje v eni ravnini (polarizacijski ravnini). Taki svetlobi pravimo, da je polarizirana; - Kerrova celica: steklena posoda s prozorno organsko tekočino - nitrobenzolom - in z 2 elektrodama, med katerima poteka polarizirana svetloba; - analizator: optični element, enak polarizatorju, le da prepušča svetlobno valovanje v ravnini, ki je pravokotna na polarizacijsko ravnino polarizatorja.

Ako pritismo na elektrodi celice primerno napetost, pride do takoimenovanega Kerrovega efekta, t.j. do zasuka polarizacijske ravnine svetlobnih žarkov. Zasuk lahko znese tudi 90° in tako more polarizirana svetloba prodreti neovirano skozi analizator in dalje proti objektivu, dočim takrat ko napestosti na elektrodah ni, analizator svetlobe ne prepušča. Z izmenično napetostjo tako dosežemo prižiganje in ugašanje oz. jačanje in pojevanje intenzitete svetlobnih žarkov - skratka modulacijo svetlobe.

Vsak elektronski razdaljemer je v bistvu zgrajen tako, da oddaja modulirane svetlobne žarke ali mikrovalove z natančno določeno modulacijsko frekvenco. Ko prispejo ti signali na cilj, se odbijejo nazaj proti instrumentu, za kar je potrebna seveda ustrezna odbojna naprava (za svetlobo zadostuje zrcalo). Valovni "vlak" torej opravi pot, ki je enaka dvojni merjeni razdalji. Instrument sprejme vračajoče se valovanje in določi njegovo fazno razliko glede na odhajajoče valove (valovni vlak). Za sprejem (kakor tudi za oddajanje) mikrovalov je potrebna parabolična antena, za sprejem svetlobe pa poleg optičnih delov (leč) še specialna občutljiva fotocelica, ki spremeni svetlobne signale v električno izmenično napetost. Poseben elektronski organ potem določi fazno razliko med to izmenično napetostjo in tisto, ki krmili Kerrovo celico.

Dvojna merjena razdalja je enaka določenemu številu n celih valovnih dolžin l plus ostanek r (del valovne dolžine), ki ni nič drugega kot fazna razlika med oddanim in sprejetim valom izražena v dolžinski meri:

$$2 d = n \cdot l + r$$

Instrument nam neposredno nudi podatka l in r , medtem ko moramo celo število n določiti posredno. Principielno je ta naloga rešljiva tako, da opravimo še eno meritev z merskim valom dolžine l' , ki se za malenkost razlikuje od l . Instrument pokaže zdaj drugo razliko r' . Iz nove enačbe

$$2 d = n \cdot l' + r'$$

in iz zgornje moremo sedaj izračunati dve neznanki - najprej n , potem pa še razdaljo d .

Razumljivo je, da mora biti dolžina merskega vala zelo natančno poznana in vsaj za časa ene meritve strogo konstantna. Z drugimi besedami, od modulacijske frekvence zahtevamo čim večjo stabilnost. Doseganje visoke konstance frekvenc omogočajo kristalni oscilatorji - nihajni krogi z vgrajenimi kremenovimi kristali, katerih elektromehanska nihanja so - kot je znano (primerjaj kremenove ure) - izredno precizna, saj zlahka dosežemo natančnost ene milijoninke, zlasti še, če je kristal zaščiten pred temperaturnimi spremenbami s termostatom.

Na hitrost elektromagnetnega valovanja, s tem pa tudi na valovno dolžino (glej osnovno enačbo) vpliva važen zunanji faktor - spremenljivi lomni količnik atmosfere, katerega iznos je treba sproti določati iz meteoroloških opazovanj zračnega pritiska temperature in vlage. Tozadevne formule omogočajo natančnost reda 1:100.000; zato je pri merjenju krajših razdalj poznavanje meteoroloških podatkov mnogo manj kritično kot pri daljših.

Natančnost določanja faznih razlik dosega v najboljšem primeru 1/3 stopinje, kar odgovarja približno eni tisočinski valovne dolžine merskega vala. Za $l=30$ m bi potem znašal vpliv faznega pogreška ± 3 cm. Ta pogrešek ne zavisi od velikosti merjene razdalje, ker obremenjuje le ostanek r . Pri krajših razdaljah predstavlja pretežni del celokupnega merskega pogreška.

Naj sledi kratek opis nekaterih instrumentov, posebno glede na njihove merske principe.

- 1) Telurometer je nastal komaj pred 5 leti. Razvil se je iz radarja. Uporablja mikrovalove, dolžine ca 10 cm.

Podroben opis instrumenta se nahaja v Geodetskem listu št. 7-9/60, zato navajamo le glavne značilnosti.

Mikrovalove moduliramo v tem instrumentu z glavno modulacijsko frekvenco 10 MHz (mega-herz: 1 MHz = 1.000.000 nihajev v sekundi). Tej frekvenci odgovarja valovna dolžina merskega vala 30 m oz. merjena razdalja 15 m. Fazne razlike odčitavamo v časovni meri na krožni razdelbi s 100 intervali. Poln krog ima vrednost 10^{-7} sekunde, en interval razdelbe pa 10^{-9} sekunde, kar odgovarja 15 cm merjene dolžine. Zahvaljujoč trem, posebno izbranim pomožnim modulacijskim frekvencam (med 9 in 10 MHz) ni potrebno računanje celega števila valov in reševanje sistema enačb, temveč dobimo rezultat - čas - zelo preprosto iz razlik med faznimi odčitki pri glavni in pri pomožnih frekvencah. Dolžina je potem enaka produktu polovice izmerjenega časa in hitrosti elektromagnetnih valov.

Telurometer je mnogo obetajoč, takorekoč univerzalen razdaljemer. Merski obseg: 150 m - 50 km; natančnost: ± 5 cm; $\pm 0,000003$ d. Ker izhaja elektromagnetno žarkovje iz parabolične

antene v obliki 15° širokega stožčastega snopa, zadostuje približno usmerjanje instrumenta proti cilju. Delo je možno tudi v megli in dežju. Osamljeni, nekompaktni predmeti na "vizuri" ne predstavljajo nikakšne ovire pri merjenju. Ne uspeva pa merjenje skozi ozek gozdni presek in na splošno skozi ozek presledak med dvema kompaktnima ovirama. Opazovanje otežujejo tudi motnje, ki jih povzročajo včasih odbojni pojavi vzdolž merske proge, posebno odboji od vodnih površin. V telurometrsko opremo spadata zmerom dva instrumenta. Eden stoji na začetku merjene razdalje, drugi pa na cilju. Slednji opravlja nalogo sprejemanja in vračanja signalov, prejetih od prvega instrumenta.

- 2) Geodimeter je starejši in se je razvil pred dobrim desetletjem iz aparatur za določanje svetlobne hitrosti. Prvi konstruktor tega instrumenta je Šved Bergstrand.

Nosilec moduliranega valovanja je vidna svetloba. Kot modulator je uporabljena Kerrova celica. Fazne razlike odčitavamo na posebni razdelbi že kar v dolžinski meri; pri drugih modelih je treba odčitek s pomočjo tablic šele preračunati v metre. Število celih valov lahko določimo s kontrolo, ker omogoča instrument merjenje s tremi modulacijskimi frekvencami. Tako lahko nastavimo tri enačbe za dve neznanki (n in d).

Svetlobni žarek je treba zelo natančno usmeriti proti cilju. Zato je instrument opremljen z optičnim vizirjem (daljnogledom) in z mikrometrskimi vijaki za smer in za višino. Na ciljni točki se namesto zrcala pretežno uporabljajo posebne prizme (na principu takoimenovanih "mačjih oči"), ki imajo lastnost, da odbijajo žarke v vzporedni smeri nazaj glede na smer, iz katere ti prihajajo. Obstoji več modelov, od katerih naj omenimo precizijski model 2 za razdalje 30-40 km in praktični model 4 za krajše razdalje, s katerim je možno delati tudi podnevi. Merski obseg: od 20 m do 1 km in več - podnevi, ca 10 km ponoči. Natančnost (po prospektu) $\pm 1 \text{ cm} \pm 0,00005 d$. Trajanje ene meritve: 10 minut. Poraba energije: 60 W. Teža instrumenta: 16 kg.

- 3) Naj bo omenjen še instrument "EM" zahodnonemškega instituta za uporabo geodezijo, ki sicer še ni v proizvodnji, je pa zanimiv zaradi merskega principa. Od geodimetra se razlikuje po tem, da ima zvezno spremenljivo modulacijsko frekvenco. Vsakokratna ustrezna valovna dolžina se določa iz odčitkov na posebni precizni skali. Pri merjenju spreminjamo frekvenco in s tem dolžino merskega vala toliko časa, da pokaže galvanometer faznega primerjalnika fazno razliko 0, se bo število valov na isti progi povečalo za enoto: $2d = (n + 1)\lambda$. Spet imamo dve enačbi, iz katerih dobimo število n in dolžino d . - V instrumentu je kristalni oscilator za usmerjanje skale pri vsakem opazovanju. Ker pa med samim merjenjem kristal

ne kontrolira modulacijske frekvence, je natančnost le-te v najboljšem primeru okrog 1 : 100.000, kar sicer za krajše razdalje, ki jim je instrument namenjen, povsem zadošča.

Na kratko si še oglejmo uporabne možnosti elektronskih razdaljemerov v naši praksi! Ker je v naši državi že povsod razvita triangulacijska mreža 3.reda, nas bodo zanimali predvsem instrumenti, ki so specializirani za kratke razdalje (do 4 km). Merjenje kotov v detajlni trigonometrični mreži bi bilo potem možno zamenjati z merjenjem stranic (trilateracija). Kaže pa, da bi dosegli mnogo večji uspeh in učinek z uporabo teh instrumentov v poligonometriji in v poligonizaciji (za glavne poligone), saj bi odpadlo najzahtevnejše in zamudno delo: klasično merjenje stranic. Uporaba poligonometrije, te moderne in prožne metode za določanje geodetskih točk, ki se najbolj približuje potrebam terenske izmere, bi se nedvomno zelo razvila.

Elektronski razdaljemer je nadalje idealen instrument pri geodetskem določanju oslonilnih točk za fotogrametrijo.

Želeti je torej, da bi se ti instrumenti čimprej pojavili v naši praksi, bodisi da jih uvozimo, bodisi da jih izdelamo pri nas doma. Te naloge se je že lotil Institut za elektroniko in avtomatizacijo v Ljubljani na pobudo in s sodelovanjem Instituta za geodezijo in fotogrametrijo.

ing. Marijan Jenko

POROČILO PREDSEDNIKA ZVEZE GEODETSKIH INŽENIRJEV IN GEOMETROV LRS NA OBČNEM ZBORU DNE 27. aprila 1961

=====

Po izvršenih ustanovnih občnih zbora naših okrajnih strokovnih društev geodetskih inženirjev in geometrov smo danes na občnem zboru Zveze geodetskih inž. in geom. LRS, kot to določa nov Statut ZITJ, ki je bil sprejet lani na V. kongresu te zveze.

Predno preidem na pregled delovanja naše Zveze v dvoletni mandatni dobi in na smernice našega nadaljnjega dela, naj omenim par dejstev, ki močno vplivajo na položaj in vlogo naše tehnične inteligence - našega članstva v naši družbeni stvarnosti in s tem tudi na delo naših strokovnih društev.

Vsem nam je znano, kaj smo podedovali po stari Jugoslaviji in kaj nam je zapustila štiri letna okupacija in krvava vojna. Po osvoboditvi smo se lotili gigantskega dela na obnovi, na kapitalni izgradnji, na uvajanju komunalnega sistema itd. Nov sistem delitve dohodka v tem letu pa lahko primerjamo z največjimi revolucionarnimi dogodki našega družbenega razvoja, kot so bili n.pr. nacionalizacija, uvedba delavskih svetov, načela družbenega upravljanja in podobno. S tem sistemom bodo delavski sveti še bolj utrdili in uveljavili svojo družbeno in ekonomsko funkcijo.

Z vsemi temi zmagami naše socialistične ureditve je nova Jugoslavija postala iz zaostale srednje gospodarsko razvita država z neprestanim dviganjem narodnega dohodka.

Pri gospodarskem in družbenem razvoju moramo seveda omeniti še naš vedno trdnjši mednarodni politični in ekonomski položaj.

V takih spremembah je jasno, da se spreminja tudi vloga naše tehnične inteligence in seveda tudi vloga naših strokovnih društev. Težišče našega društvenega dela je treba prenesti na sam teren, t.j. na okraje in v prvi vrsti na komune. V naši Zvezi je prenos na okraje že izvršen, medtem ko o prenosu na komune v tej fazi razvoja še ne moremo govoriti.

Od bivših štirih podružnic, ki so sedaj prešle v okrajna društva, so bile podružnice zelo aktivne v Celju, Mariboru in Ljubljani, v Kopru pa takorekoč ni bilo nobene društvene dejavnosti. Pri analizi vzrokov za tako stanje vidimo le subjektivne in v nobenem pogledu materialne činitelje. Kjer je bil ugodno izbran upravni odbor s predsedniki ing. Naprudnikom, geom. Jecljom, ing. Makarovičem, tam je bil tudi viden uspeh. Ne bi našteval vseh akcij teh naših podružnic, kajti te imate opisane v našem "Vestniku" ampak se bom malo dalje zadržal na našem republiškem društvu, odn. današnji naši zvezi.

V pretečeni mandatni dobi smo imeli sledeče večje akcije:

- 1) Geodetsko strokovno posvetovanje 15. in 16. jan. 1960 v Ljubljani. Na tem posvetovanju so bili štirje referati (referenti Senčar, Čuček, Golorej in Klarič). Posvetovanje je bilo združeno z razstavo geodetskih del in geodetskega inštrumentarija. Vsebinska posvetovanja je izšla v posebni številki "Vestnika". Na posvetovanju je bilo navzočih cca 150 naših članov.
- 2) Strokovna ekskurzija v London ob priliki IX. Mednarodnega fotogrametričnega kongresa v začetku septembra 1960. Te ekskurzije se je udeležilo 83 naših članov. Poročilo o njej je tudi v našem "Vestniku".
- 3) V mesecu tehnike smo tudi priredili strokovno posvetovanje z organizacijskim plenumom 11. in 12. nov. 1960 v Ljubljani s sledečimi referati: "Uporaba fotogrametrije v tehniki, gospodarstvu in znanosti" (prof. ing. Čuček Ivan), "O elektronskem merjenju dolžin" (ing. Jenko Marjan), "Uvedba racionalizacije pri poslovanju zemljiškega katastra in uporaba luknjičastih kartic" (Košir Anton, dir. GU) in "Organizacija geodetsko katastrske službe po komunah - bazenih in okrajih" (Senčar Jože, pred. ZGIG). Tega posvetovanja se je udeležilo ca 120 članov našega društva. V mali dvorani na Magistratu smo v mesecu tehnike organizirali enotedensko razstavo geodetskih del.
- 4) Zveza GIG FLRJ je priredila v dneh 19.-21. marca 1959 v Beogradu posvetovanje o kartografiji. Od naših članov je imel referat tov. ing. Podpečan Alojz in sicer "O tehniki reprodukcije načrtov in kart". Na posvetovanju je bilo ca 50 naših članov.
- 5) Zveza GIG FLRJ je nadalje priredila od 23. do 24. marca 1961 v Sarajevu posvetovanje o uporabni geodeziji. Sledeči naši člani so imeli referate odn. koreferate: ing. Gostič Emil "Geodetska dela in projektiranja cest", ing. Murko Josip "Geodetska dela pri gradnjah in vzdrževanju železniških prog, ing. Makarovič Branko "Metoda simultanege določevanja premika točk za opazovanje in signalnih točk pri določevanju deformacij z geodetskimi metodami" in "Slučaji geodetskih meritev premikov in deformacij objektov in uporaba fotogrametrije v inženirstvu" in

ing. Rudl Franjo "Kontroliranje stabilnosti stebrov za opazovanje deformacij visokih pregrad z geodetskimi metodami" in "Merjenje deformacije železne zapornice H.E. Medvode".

Od skupno 22 referatov je naše društvo dalo 6 referatov. Navzočih je bilo ca 60 naših članov.

Poleg teh skupin odn. masovnih akcij naj omenim še akcijo o zbranem gradivu o naših padlih stanovskih tovariših za časa narodne osvobodilne borbe in objava tega gradiva v posebni številki "Geodetskega lista" ob jubilejni 40. letnici ustanovitve KPJ, nadalje predlog o uvedbi ponovnega postopka glede prevedbe naših starejših tov. geometrov, potem pripombe na osnutek pravilnika o strokovni izobrazbi uslužbencev geodetske stroke, mnenje društva glede združitve zemljiškega katastra, zemljiške knjige in evidence družbene lastnine, nadalje sodelovanje v komisiji za organizacijo posvetovanja o uporabni geodeziji, o komisiji za pripravo posvetovanja o geodetskih delih na območju večjih mest pod okriljem stalne konference mest, potem predlogi o višjem in diplomskem študiju itd. itd.

Bilo je vse polno vprašanj, katere smo bodisi ugodno rešili, nekaj le samo delno, nekaj je pa takih, ki se še rešujejo in so odvisna od naših bodočih družbenih odnosov in s tem naših nalog in organizacijskih oblik.

Moje poročilo bi bilo pristransko, če ne bi navedel nekaj naših slabosti tako glede dela v društvu samem, kakor tudi glede položaja celotne naše geodetske stroke.

Zdi se mi, da je v našem delu odn. službovanju le preveč starih administrativnih usedlin, da se še nismo otresli preteklega še manje pa polpreteklega časa. Res je, da mora biti pri večjih delih, ki so trajnega in oblikovno enotnega značaja, nek gotov red in predpis, s tem pa ni rečeno, da ne smejo biti sproščene progresivne sile, ki težijo po novih in ekonomičnejših metodah dela. Seveda moramo pri tem upoštevati naše materialne možnosti. Če pa bomo znali po liniji društva, kakor tudi preko vsakega posameznega člana, prikazati prednosti novih prijemov, sem prepričan, da bodo tudi te materialne ovire odpadle.

Še na važno dejstvo moram opozoriti. Večina našega članstva je zaposlena po ustanovah, kjer ni zanj družbenega upravljanja. To negativno vpliva na medsebojne odnose v samem takem delovnem kolektivu, kakor tudi na primerjavo z ozirom na druge kolektive in stroke, ki imajo te zadeve urejene in s tem v končni fazi, boljše materialne ugodnosti lahko trdimo, pri manj napornem delu. Posledice tega stanja so očitne. Fluktuacija kadra iz matičnih ustanov v druge biroje in zavode je tako rekoč neizbežna. Tu imajo boljše gmočne pogoje pa če tudi gre to na škodo strokovne samostojnosti, nadalje na razdrobljenost našega strokovnega kadra po raznih institucijah, kjer posamezniki postajajo nekaki samorastniki z lastnimi izkušnjami - brez kolektivnih dognanj in strokovnih posvetovanj. V takih primerih je nujna večja nabava dragocenega geodetskega instrumentarija, izgotovljeni geod. načrti pa v večini primerov služijo le enemu koristniku, namesto vsej zainteresirani skupnosti.

Razumljivo je, da so posamezni primeri take zaposlitve neizbežni, vendar pa to naj ne bo pravilo, temveč moramo strogo upoštevati po ustanovitvi samostojnih zavodov odn. birojev, utrjevati pa še obstoječe.

Če že govorimo o določeni koncentraciji našega kadra, moramo tudi vedeti za naše naloge, ki bi morale biti zapopadene in bolj konkretno postavljene v naših programih petletnega perspektivnega razvoja. Ti programi naj bi bili določeni v okviru komune, okraje in republike. Mnogokrat je bila že nakazana bojazen o neki hiperprodukciji našega strokovnega kadra. Rekel bi, da je to precej pesimistično gledano. Ali ne vidimo, da so ožji gradbeni okoliši prikazani le na katastrskih načrtih, da obstoječi topografski načrti niso ažurni, da za naša intenzivna področja nimamo preglednih načrtov in kart v merilu 1:5.000 in 1:10.000, pa naj bo to za mesto Ljubljana, Celje ali Maribor z bližnjo okolico, da ne govorim o drugih področjih. Posvetovanje v Sarajevu je lepo poudarilo, kako veliko gospodarsko škodo trpimo vsled pomanjkanja geodetskih podlog. Seveda pa je treba naša dela, ki so že po svoji naravi dolgotrajna, planirati za dobo večih let. Če bomo znali stvari tako prikazati, kar je dolžnost celotne naše geodetske skupnosti, potem ne bo potrebno nobene omenjene bojazni.

Geodetsko delo, tovariši, je naporno in odgovorno, zato je popolnoma na mestu, da na našem običnem zboru spregovorimo tudi o nagrajevanju. Ne bom vas primerjal z ostalimi strokami, kar sem že poprej v grobem nakazal, temveč bi se zadržal v samih naših institucijah. Drugačne so nagrade odn. plače pri Geodetskem zavodu v Ljubljani, drugačne v ostalih zavodih, zopet posebne pri Institutu za geodezijo in fotogrametrijo itd., da ne govorim, kako je pri katastrskih uradih in drugih upravnih ustanovah. Uvajanje nagrajevanja v zavodih po dejansko izvršenem delu je velik korak naprej in mu bo treba posvetiti še večjo pozornost in najti še popolnejšo obliko. Norme sedaj niso več faktor planiranja, temveč osnova individualnega nagrajevanja. Pri vsem tem moramo le paziti, da ne zaidemo na negativno stran in v škodo kvalitete.

Pri tem bi bilo zaželeno, da se izkušnje prenašajo iz enega na drug kolektiv in da najdemo skupni imenovalac za nagrajevanje, s čimer bo odpadla nezaželjena fluktuacija in se bo posameznik lahko odločil na ono vrsto dela, za kar ima veselje, saj to ne bo vplivalo na višino njegovega honorarja. Ko smo že pri normah, se mi zdi, da je treba faktor kvalitete še posebno spoštovati pri določevanju nagrade, za delo pa, ki se ne dajo normirati, je treba poiskati primeren način premijskega nagrajevanja z oz. na važnost in odgovornost dela, z oz. na pravočasno izvršitev, uvedbo racionalnejšega načina dela itd.

Tudi v tkz. upravni službi je treba najti drug način nagrajevanja, kot so to postavili naši sindikati. Ravno v katastrski službi je vse polno storitev, katere bi se lahko zaračunale. In če to obstoja, so dohodki tu in s tem tudi pogoji za nagrajevanje po izvršenem delu, kar bo vsekakor ugodno vplivalo na celoten kolektiv.

Omenim naj še kooperacijo v naši stroki. Posamezne naše institucije so svoje delo že nekako specializirale. Nesmiselno bi bilo n.pr., da triangulacijo izvaja, ne vem kateri zavod ali biro, ko vemo, da ima Geodetski zavod v Ljubljani za to izkušen geodetski kader in potreben inštrumentarij, neekonomično je pa tudi,

da ta zavod n.pr. vrši razne parcelacije. Sicer se slednje izvaja z oz. na našo okorelo organizacijo. Sam naš razvoj bo sčasoma že postavil vsako delo na svoje mesto, vendar je treba stvar perspektivno ocenjevati in ji pomagati, da bodi bolj ekonomično obliko med različnimi geodetskimi ustanovami pa medsebojno pomoč. To sodelovanje se dejansko že izvaja, vendar ga bo treba še bolj krepiti. Kakšna naj bo ta kooperacija in kje naj ima svoj osredni sedež, je še odprto vprašanje. Možnosti so različne: ali v okviru samega našega društva, morda v zbornici, pri našem inštitutu, Geodetski upravi ali kje drugje. Na vsak način je to imperativ, ki ga bo treba v doglednem času reševati, posebno če pomislimo na eventualna dela, ki bi jih morali kedaj prevzeti izven meja naše države.

Nazadnje še nekaj o naših medsebojnih odnosih. Znano je, da so ti dobri tam kjer so težki pogoji pri izvrševanju poklica in kjer je nujna medsebojna pomoč. Lep primer imamo to pri montanistih in elektrotehnikih. Tudi za nas geodete to lahko trdimo. Saj nas družijo skupno delo tako na terenu kot v pisarni. Izvršitev posameznih geodetskih nalog zavisi od prizadevnosti samih tehničnih intelektualcev in zato ni časa za kake osebne neskladnosti. Verjemite mi, da je za to treba imeti res čas in kedo počne kake neskladnosti, ta sigurno v strokovnem pogledu nima uspehov.

V samem društvu pa lahko ugotavljamo res najboljše tovariške odnose. Društvena disciplina, če smem to tako imenovati, je neoporečna. Niti za enega člana ne vem, da bi odklonil, za kar ga je upravni odbor zaprosil, tako glede sestave referatov, priprav za razstavo, organizacijo ekskurzije itd. Z oz. na dolgoletno požrtvovalno društveno delo je upravni odbor predlagal Zvezi DIT LRS pet tovarišev za zaslužne člane, od katerih je bil sprejet predlog za dva od skupno 16 v LRS in to za tov.prof.ing. Čučka Ivana in Košir Antona, direktorja GU. Končno potrditev bo še dala Zveza DIT-a FLRJ.

Tudi glede gmotne pomoči smo naleteli pri naših ustanovah na popolno razumevanje, to velja posebno za Geodetski zavod v Ljubljani.

Vsem prav lepa hvala.

Ob zaključku želim novemu upravnemu odboru, vsem našim okrajnim društvom, našim podružnicam po komunah mnogo uspeha v društvenem delu kakor tudi pri strokovnem delu za dobrobit naše socialistične ureditve z željo, da ta moja kratka izvajanja, tov. delegati, še izpopolnite.

predsednik ZGIG LRS
Jože Senčar

POROČILO TAJNIKA REPUBLIŠKEGA ODBORA DRUŠTVA GEODETSKIH INŽENIRJEV
IN TEHNIKOV NA OBČNEM ZBORU DNE MARCA 1961

=====

Poslovna doba sedanjega odbora DGIG traja od občnega zbora 4.aprila 1959 dalje. Ta odbor je bil sestavljen tako-le:

Predsednik:	SENČAR Jože	ostali odborniki:	GOLOREJ ing.Ivan
podpredsednik:	JEKL Stane		JENKO ing.Marjan
tajnik:	BRUFACH Gvido		KLUN Jože
blagajnik:	KIRNIK Marija		KOŠIR Anton
			ŠIMUNAC Djuro

Zastopniki podružnic:

Ljubljana - MAKAROVIC ing.Branko
Celje - NAPRUDNIK ing.Milan
Maribor - JECELJ Stanko
Koper - BRATOVŽ Maks

V nadzornem odboru so bili:

ARMIC Leopold
RUDL ing.Franjo
STEINER Oton

Kot delegata za Zvezo sta bila predsednik in tajnik rep.odбора. Na občnem zboru 4.4.1959 smo pomotoma volili tudi delegate za Savez GIG in sicer tovariše: Senčar-ja, Jekl-a in ing. Naprudnik-a; po Statutu Saveza pa obdržijo to funkcijo še stari delegati, ker velja izvolitev od Kongresa do Kongresa. Torej obdržijo to funkcijo do sledečega Kongresa tov., izvoljeni na občnem zboru 21.2.1958 (Vestnik št.1/58). Ti delegati so: pred.rep.odбора, Dvoršak Rado in ing.Naprudnik Milan. Poleg tega je v plenum izvolil Savez GIG tov. Rudl ing.Franja.

Rep.odbor se je sestel na 16 rednih sejah. Povprečno je bilo prisotnih 7 odbornikov; upoštevati pa moramo, da se dva nista udeležila niti ene seje. Zastopniki podružnic niso bili vabljeni na 4 seje zaradi nujnosti sklicanja ali pa obravnavanja točk dnevnega reda prejšnje seje (pripravljalna dela za posvetovanje, razstave itd.). Direktna zveza s podružnicami je bila zelo koristna, materialno stran posejanja sej so pa zastopniki uredili sami. S podružnico Koper nismo uspeli dobiti kontakta; šele ob ustanovitvi okrajnega društva GIG so se zopet oglasili.

Ustanavljanje okrajnih društev GIG je v teku in bodo zaživela vsa, kako bo pa v Murski Soboti nam do danes še ni znano. Z reorganizacijo strokovnih društev in organizacije inženirjev in tehnikov sploh smo morali nekoliko spremeniti Pravila društva, da so v skladu s Statutom inženirjev in tehnikov. Dosedanje podružnice in rep.odbor bodo morali skrbeti, da bodo okrajna društva res delovala na terenu in vzdrževala zvezo z organizacijami inženirjev in tehnikov.

S Savezom GIG smo imeli redne stike in so se delegati vedno udeleževali plenarov Saveza. Tudi z Zvezo I.T.smo imeli redne stike po delegatih in po tov.Koširju, ki je član sekretariata Zveze. Morali se pa bomo poboljšati v tem, da bomo obravnavali na sejah tudi zadeve, s katerimi nas zadolži Zveza; s svojimi strokovnimi zadevami zavlečemo seje toliko, da ni več časa za "tekoče zadeve". Sicer take zadeve lahko rešuje predsedstvo društva, izkazalo se je pa kot zelo neugodno, da predsednik, podpredsednik in tajnik niso bliše skupaj. Z ostalimi društvi in organizacijami nismo poglobili stikov, ampak jih še oslabili. Še enkrat povdarjam, da smo se preveč tiščali v ozkem krogu svojih strokovnih problemov in še tu nismo zajeli vsega. Najagilnejša je bila komisija za kataster, saj smo o tem tudi največ razpravljali. Za reševanje vprašanja o šolstvu smo obljubili posebno posvetovanje. Imamo formirane sledeče komisije: za kataster (Šimunac), za šolstvo (Košir), za organizacijska vprašanja in splošne predpise (ing.Makarovič),

za produktivnost dela (Jekl), za tisk (ing. Colorej), za mlade kadre (ing. Jenko) in za delovne odnose (Steiner). Delo po komisijah ni uspešno in je bolje izbrati za vsak konkreten primer posebno komisijo.

Z Geodetskim strokovnim svetom društvo ni imelo direktnega stika. Mogoče je društvo od ustanovitve sveta preveč pričakovalo.

Zveza z inozemskimi organizacijami in strokovnjaki je bila dobra, vendar društvo samo tu nima dosti aktivnega delovanja ker nima finančnih sredstev za vzdrževanje stikov.

Podružnicam smo pošiljali prepise zapisnikov sej rep. odbora, iz katerih je razvidno o čem je odbor razpravljali. Ker je upravna doba tega odbora bila dolga, bi na kratko naštel glavne akcije društva: Prva seja je bila 14.4.1959, na kateri smo konstituirali odbor in komisije, potem pa do septembra ni bilo sej. Jesenska doba se je začela z obravnavo osnutka Pravilnika o vzgoji kadrov. To vprašanje je obdelala menda še komisija v strokovnem svetu, odbor je pa bil mnenja, da se predlogi društva (ne samo v tem primeru), izgubljajo in ne pridejo v poštev pri sestavljanju dokončnih oblik.

Dobili smo v pretres perspektivni plan znanstvenega dela, ter ugotovili, da je enostransko sestavljen s pogledom sestavljajalca t.j. Instituta. Podružnica Ljubljana je izdelala dodatne predloge.

Novembra 1959 smo izvolili komisijo za pripravo delovne konference društva; v komisiji so bili tov.: ing. Makarovič, Senčar, Jekl, ing. Rudl in Košir.

V tem času smo tudi govorili o organizaciji geodetsko katastrske službe; pri OLO-jih naj bi se formirale Geodetske uprave okrajev za koordinacijo dela katastrskih uradov. Zakonodajni organi se s tem niso strinjali, ker občine še nimajo katastrskih uradov. Tovariši - zastopniki s terena so odobravali to organizacijsko obliko, ker se meritve preveč izgubljajo in ostanejo neregistrirane v katastru. To smo imenovali strokovno in upravno nedisciplino.

Na XI. Plenumu Saveza v Banja luki je bilo sprejetih dosti sklepov, ki so povzročili mnogo debate tudi v našem društvu. Glede šolstva se je govorilo o ukinitvi srednjih šol in ustanovitvi višjih ter visokih šol. Organizacija geodetske službe naj bi se obravnavala ponovno, ker so še zelo različna mnenja o tem. Posvetovanje o uporabni geodeziji je bilo predstavljeno na marec 1961; Slovenija naj bi imela referat: "Geodetski radovi u gradjevinarstvu i saobraćaju".

Skoraj na vseh sejah smo govorili o naši delovni konferenci. Za to so bile izbrane 4 komisije, po katerih se je delo razvijalo (referati so objavljeni v Vestniku št.2/60).

Ker spomladi 1960 nismo imeli občnega zbora, je upravni odbor društva izbral sledeče delegate društva za Kongres SITJ; Senčar, ing. Naprudnik, ing. Makarovič in Košir. Ves kongresni material in sklepi so objavljeni v Tehniki št. 4,5 in 6, Zveza I.T.Slovenije je pa izdala še posebno brošuro s skrajšanim materialom kongresa.

V februarju 1960 smo imeli ostro razpravo o pravilni zaposlitvi inženirjev geodetske stroke. Inženirji zahtevajo

zaposlitev na delih, kjer je potrebno umsko udejstvovanje (geofizika, astronomija ...) V katastru in izmeri ni rešitve tega problema. Težava je v tem, da ne moremo postaviti vsega na ekonomsko bazo; kdo bo plačal taka znanstvena dela?

Za pripravnike je podružnica Ljubljana organizirala seminar za splošne predmete, kataster in zemljiško knjigo. Pripravniki bi želeli da bi prejeli vnaprej pripravljena vprašanja za strokovne izpite. Odbor je bil mnenja, da bi del stroškov - katere krije Geodetska uprava - prenesli na kandidate same.

XII. Plenum Saveza je bil na Bledu in je vse priprave zanj opravil tov. Senčar. Govora je bilo o profilu geodetskega strokovnjaka, o stimulativnem načinu nagrajevanja in o posvetovanju o uporabni geodeziji. Odbor je poveril tov. Senčarja, da preštudira predlog Zakona o državni izmeri in o tem poroča na plenumu Saveza.

Od Kongresa SITJ dalje je bilo tudi redno govora o novi organizaciji inženirjev in tehnikov. V našem društvu je to delo ravno v teku in bomo v letu 1961 imeli že strokovna društva v vseh okrajih. S tem v zvezi je bilo treba prilagoditi naša Pravila Statutu I.T.

Od 6.-21.septembra 1960 je bil v Londonu 9.Kongres fotogrametrije; tudi naših strokovnjakov je potovalo v London okoli 80, v dveh grupah. Za to so bile potrebne precejšnje priprave, katere je opravil ing. Golorej. Želeli bi samo, da bi od tako številne delegacije slišali kaj več o strokovnem delu in potovanju samem.

Komisija v sestavu Armič, Trnovec in Krča je izdelala predlog za združitev katastra in zemljiške knjige. To vprašanje se je priključilo organizaciji geodetske službe splošno.

V mesecu Tehnike od 15.10.-15.11.1960 je tudi naše društvo sestavilo program, ki v primeru z drugimi strokami ni bil tako številen po točkah, pač pa realen in mesecu tehnike primeren. 11.11. smo imeli uspelo strokovno posvetovanje s sledečim programom: uporaba fotogrametrije, uvedba luknjičastih kartic v katastru, telemetrično merenje dolžin in seveda organizacija službe in društva. 12.11. smo imeli društveni plenum. Material je v Vestniku št. 2/60. V mesecu tehnike smo organizirali tudi razstavo geodetskih del v magistratni dvorani, medtem ko je razstava na Gospodarskem razstavišču odpadla zaradi samovoljnosti organizatorja. Družabna prireditev združena z brucovanjem študentov geodezije je bila po naših članih slabo obiskana in ni dosegla svojega namena.

- - - - -

Ne smemo dopustiti, da bi opešal naš Vestnik; po njem je veliko vpraševanje članov izven Ljubljane in je to res edina vez med članstvom, po kateri je to obveščeno o delu v društvu in novicah v stroki. Skrbeti bi morali, da bi izhajal vsaj 4 krat letno.

Debatni večeri, ekskurzije in predavanja bodo odpadla na okrajna društva GIG, Zveza bo pa morala skrbeti, da to ne bo zaspalo. Nekateri člani se pritožujejo, da smo pozabili nanje - pozabili so pa oni kam spadajo. Občinski DIT in Okrajno društvo GIG sta organizaciji, ki vas pričakujeta. Okrajne odbore DGIG pa prosimo, da javlja Zvezi GIG spremembe v članstvu, da ne bomo vodili evidence za člane v okrajih kjer jih ni več.

Omeniti moramo naš prispevek ob proslavi 40 - letnice ZKJ; zbrali smo podatke o padlih geometrih med II. svetovno vojno ter to objavili istočasno s podatki drugih republik v posebni številki Geodetskega lista.

Okrajna društva GIG naj bi vodila evidenco o naročnikih na Geodetski list; rep.odbor je razpečeval 60 kom. lista, za tovariše, ki so menjali službeno mesto smo pa javili novi naslov uredništvu v Zagreb.

Tudi na Godišnjak naj bi se številneje naročali; 600 din res ni tako visok znesek, da samo zaradi tega ne bi naročali tako zanimive in priročne knjižice.

Spomladi 1960 smo priložili Vestniku anketni list za člane društva. Od 300 izdanih anketnih listov smo prejeli vrnjenih 15.

Misliti bo treba enkrat na terminiloški slovar geodetske stroke; na tem so go+ovi člani že delali in bi bilo dobro to delo nadaljevati. Savez GIG ima 2 člana, ki se s tem bavita, toda za slovenski jezik bi morali sestaviti svoj slovar.

V društvu je vpisanih 283 članov t.j. takih, ki so izpolnili prijavnico. Evidenco vodimo trenutno še po podružnicah, ker se okrajna društva GIG šele ustanavljajo. Okrajni odbori naj l izvod prijavnic pošiljajo Zvezi GIG zaradi izpolnitve kartoteke in izstavitve izkaznice.

Podružnica Ljubljana ima 193 članov, Maribor 29, Celje 41 in Koper 20.

Vložni zapisnik ima v dveh letih 180 številk; dosti je še raznih vabil in obvestil brez številke.

Finančno poslovanje se je opomoglo z viškom vplačil za ekskurzijo v London. Geodetska uprava nam letno nakazuje 10.000 din, Geodetski zavod v Ljubljani nam pa priskoči na pomoč, kadar je sila največja. Seveda to ni vsa pomoč, ki je izražena v denarju; društvo prejema pomoč tudi z odstopanjem prostorov. Društvo najbrže še dolgo ne bo imelo svojih prostorov, saj ne kaže, da bi bil Dom tehnike kmalu dograjen.

Inicijativni odbori okrajnih DGIG so prejeli razpored razdelitve članarine; to bodo lahko izvajali, če bodo članarino res pobrali.

Društvom in članom priporočamo, da se poslužujejo knjig in revij Centralne tehniške knjižnice. Ta nas stalno vabi in nam pošilja sezname knjig.

Z ustanovitvijo okrajnih društev GIG bo imela Zveza GIG precej organizacijskega in administrativnega dela, zato bo precej dejavnosti, navedene v tem poročilu morale preiti na okrajne odbore. Upamo, da bo obračun dela okrajnih odborov drugo leto uspešen.

Tajnik
Brüfack Guido l.r.

BLAGAJNIŠKO POROČILO 1. aprila 1961

=====

Stanje blagajne 1.4.1961.

V banki	133.184.-
Ročna blagajna	6.455.-
Skupaj	144.639.-

D O H O D K I :

Saldo blagajne z dnem 30.3.1959.	50.025.-
Rezlika obračuna izleta v London	236.800.-
30 članarina podružnic Ljubljana, Celje, Maribor, Koper	89.410.-
Dohodek za vestnik in brucovanje	60.000.-
Izredni dohodki (prodaja tabel, godišnjaka in članskih izkaznic)	12.580.-
Prispevek za plenum na Bledu	34.400.-
Članarina tov.Križaja za podružnico	600.-
Skupaj	493.815.-

I Z D A T K I :

Stroški za tiskanje vestnika	71.021.-
Stroški za poslovanje in pošto	11.751.-
Bančni stroški	1.495.-
Stroški za razna predavanja, ekskurzije in prireditve	74.730.-
Stroški organizacije plenuma saveza	5.800.-
Stroški organizacije občnega zbora	26.120.-
10 članarina savezu	25.440.-
Nagrade članom in GSS	18.331.-
Nabavka strokovne literature	5.680.-
Članarina tov.Križaja za podružnico	600.-
Vračilo podružnica s potovanja v London	108.200.-
Skupaj	349.176.-

Skupni dohodki	493.815.-
Skupni izdatki	349.176.-
Saldo blag. 1.4.1961.	144.639.-
=====	

Blagajnik
Mirnik Marija l.r.

P R O R A Č U N

Zveze geodet.ing. in geom.Slovenije za poslovno dobo 1961 - 1962

D O H O D K I :

Saldo iz prejšnje poslovne dobe	144.639.- din
članarina od 280 starih in 60 novih članov t.j.	
od 340 članov po 120.- din letno	81.600.- "
dotacija Geodetske uprave LRS	20.000.- "
razni dohodki - od ekskurzij itd.	20.000.- "
Skupaj	266.239.- din

I Z D A T K I :

od članarine 10 : Zvezi I.T. LRS	4.080.- din
poštšina	15.000.- "
pisarniške potrebščine in obrazci	4.000.- "
stroški za skupščine in posvetovanja	20.000.- "
referati, članki, predavanja	36.000.- "
časopisne objave	8.000.- "
bančni stroški	3.000.- "
potni stroški odbornikov	30.000.- "
nagrade za posebna dela	12.000.- "
nepredvideni izdatki	1.039.- "
Skupaj za 1 leto	133.119.- din
za 2 leti:	266.238.- "

V proračunu niso upoštevani stroški potovanja delegatov Okrajnih DGIG v Ljubljano. Niso zajete tudi dotacije podjetij in zavodov, ker ti direktno poravnajo račune ob konkretnih prilikah (Vestnik, plenum Saveza, potovanja v inozemstvo itd.)

Za rep.odbor DGIG
tajnik
Brüfack Gvido l.r.

UNIVERZA V LJUBLJANI LRS
Fakulteta za arhitekturo,
gradbeništvo in geodezijo
Geodetsko-komunalni oddelek

V l. 1960 so diplomirali na našem oddelku:

KOVAČIČ Vladimir	4.3.1960	GROBELNIK Albina	16.7.1960
VARAČHA Branko	9.4.1960	KONČELJA Frančišek	16.7.1960
SELIČ Zlatko	30.4.1960	VODOPIVEC Florijan	16.7.1960
ČIBEJ Bogomir	21.5.1960	MAJCEN Stanislav	24.9.1960
STARE Milena	27.6.1960	JARH Albert	14.10.1960
STANTIČ Vincenc	27.6.1960	TODORVIČ Vidoje	14.10.1960
GERSAK Jožef	27.6.1960		

Predstojnik oddelka
ing.Miroslav Črnivec l.r.
izred.prof.

P O R O Č I L O

o izvedbi tečaja pri Geodetski upravi LRS za geod.in kartograf.
risarje - 1960/61

Tečaj za geodetske in kartografske risarje, ki ga je organizirala Geodetska uprava LRS na pobudo prizadetih organizacijskih enot se je izvajal od 10.oktobra 1960 do 18.februarja 1961.

Teoretični in praktični pouk, ki je trajal od 10.10. 1960 do 11.2.1961, je obsegal naslednje število učnih ur po posameznih predmetih:

Tehnično risanje	111	učnih ur
Izdelava načrtov (teorija in risanje).....	88	"
Pisanje besed in števil	70	"
Osnovni pojmi nižje geodezije	57	"
Kartografija	56	"
Tehnologija izdajanje kart	28	"
Praktična matematika	18	"
Splošni del	70	"
Skupaj		498 učnih ur

Po končanem izpitu je izvršeno ocenjevanje predmetov "risanje in pisanje", ter je izveden preizkusni izpit iz teoretičnih predmetov: osnovni pojmi nižje geodezije, kartografija, tehnologija izdajanja kart ter iz splošnega dela.

Na ta način ugotovljen uspeh tečajnikov, ki jih je bilo 33 po številu (32 ženskih in 1 moški), je naslednji:

Poziven uspeh je pokazalo 16 tečajnikov,
nezadovoljiv uspeh pa 17 "

Iz predmetov "risanje in pisanje" je dobilo negativno oceno 15 tečajnikov, torej sta dobila le dva tečajnika, ki sta imela sicer pozitivno oceno iz risanja in pisanja, nezadovoljivo povprečno oceno.

Glede bodočega izvajanja podobnih izpitov bi bilo priporočati, da se planirajo daljši izpiti, ker se je pokazalo, da je bil ta tečaj prekratek. Boljši uspeh na izpitu, oz.ekonomičnejša izraba časa pouka bi se dala doseči tudi s tem, da se pripravi jo pred začetkom tečaja programu ustrezna skripta.

Tečaj so obiskovali naslednji tečajniki: Brezni Majda, Cizerle Terezija, Čermelj Silva, Debeljak Peter, Dergajner Vera, Filipič Valentina, Hajdinjak Gizela, Hribar Martina, Jakša Ljubomira, Jelen Erika, Karer Metka, Marvin Branka, Mihelj Jožica, Miklavčič Rozalija, Novak Pani, Osojnik Frančiška, Plevnik Lojzka, Puc Nada, Rakovec Rozika, Remškar Tatjana, Roškar Marija, Slapar Zalika, Ščuka Mimi, Škof Betka, Šlibar Jasminka, Štefanič Zvonka, Štular Alenka, Švajger Brna, Vrhovnik Jožica, Zalokar Vera, Zaman Alenka, Žagar Ana, Zlindra Vladimira.

Ker tečaj ne daje zaključene kvalifikacije, temveč je bil organiziran le z namenom, da se tečajnikom nudi teoretični in praktični pouk, ter je bil tudi izpit le preizkušnega značaja, brez možnosti, da bi tečajnik izpit lahko ponavljal, ne moremo objaviti poimensko uspehov izpita.

Tečaj se je izvajal na stroške posameznih organizacijskih enot, delno (17 %) pa na stroške Geodetske uprave. Povprečni skupni stroški na enega tečajnika znašajo 18.641.- din.

Največ tečajnikov je poslal na tečaj Geodetski zavod Ljubljana in sicer 12 tečajnikov, Institut za geodezijo in fotogrametrijo Ljubljana - 6 tečajnikov, s po enim ali dvema tečajnikoma pa je bilo udeležениh 12 katastrskih uradov ter 2 ostali organizacijski enoti.

Geodetska uprava
Štev.01-199/6-1961
Ljubljana, 30.3.1961

Vodja tečaja:
Matija Klarič

POROČILO O GEODETSKEM POSVETOVANJU V SARAJEVU

V dneh od 23.-25.marca letos je bilo v Sarajevu geodetsko posvetovanje. Udeležili so se ga geodetski strokovnjaki iz vse države.

Glavni namen tega posvetovanja je bil, zbrati čim več izkušenj iz uporabne geodezije. V ta namen je bilo pripravljenih okrog 20 referatov in koreferatov iz različnih del uporabne geodezije in sicer v kmetijstvu o komasacijah in regulacijah, v elektrogospodarstvu o premikih jezov pri hidrocentralah, v gradbeništvu o regulacijah mest in naselij, v prometu o gradnji žičnic, cest in železnic. Vsak referat je vseboval praktični potek določenega geodetskega dela. Potek dela si je določil izvajalec sam po predhodnem posvetovanju z naročnikom. Na osnovi tega posvetovanja si je izbral način dela s katerim je dosegel zahtevano točnost.

Zbirka teh referatov naj bi v bodoče služila kot pripomoček pri izvajanju enakih ali podobnih del.

Poleg teh strokovnih problemov se je razpravljalo tudi o problemih geodetske službe. V drugih republikah je še vedno večina geodetskih strokovnjakov v upravni službi, kar negativno vpliva na dvig storilnosti pri delu. Zato je bilo predlagano, da se tudi geodetska stroka upošteva kot produktivni člen družbe in uveljavi pravilo: po delu plačilo. V LR Hrvatski so že ustanovili geodetske zavode pri mestnih ljudskih odborih. S tem so dobili ustanove, ki skrbijo za geodetska dela pri ureditvi mestnega področja.

Ugotovilo se je, da geodetsko delo vršijo nestrokovnjaki, ki imajo celo pravico podpisovati, med tem ko večina geodetskih strokovnjakov te pravice nima.

Posledica tega je, da so načrti na katerih so izdelani projekti včasih brez pol. in decimetske mreže. Zato je bilo predlagano, da naj bo v revizijski komisiji projektov tudi kot član geodetski strokovnjak. Upajmo, da bo nov zakon o geodetski službi, ki se sedaj pripravlja odpravil te pomanjkljivosti.

Fripomniti moram, da so se kolegi iz Bosne in Hercegovine zelo potrudili in to posvetovanje dobro pripravili. Poleg ostalega so organizirali ogled Sarajeva in okolice ter izlet v hidrocentralo Jablanica.

V Ljubljani, dne 7.aprila 1961

Jože Avbelj l.r.